

Informatiegids voor jongens en ouders

Muziekinstituut Breda
-Sacramentskoor
-Choralen v.d. Grote- of OLV kerk

September 2009

Stichting Muziek Instituut Breda

De stichting, die is opgericht in 1992, heeft als primaire doel de jongenskoorzang in Nederland, en in het bijzonder in Breda, levend te houden. Om meer zekerheid te verkrijgen, is gezocht naar een breder maatschappelijk draagvlak. Vandaar dat onder de paraplu van het Muziek Instituut tegenwoordig meerdere koren vallen. Namelijk:

- **Het Sacramentskoor**
- **De Choralen van de Grote of O.L.V. Kerk Breda**
- **Het Jeugdkamerkoor Plurale Tantum**
- **Het Dameskoor Accordando**
- **Het Kamerkoor I Buoni Antichi**
- **Het meisjeskoor Puellae Cantantes**

Verdere uitbreidingen zijn in de toekomst nog heel goed mogelijk. In deze informatiebrochure beperken wij ons echter tot het **Sacramentskoor** en de **Choralen**.

Het spreekt vanzelf dat het in stand houden van het Sacramentskoor en de Choralen de inzet en het enthousiasme van velen vraagt. Niet alleen van het bestuur maar vooral van de dirigent, de jeugdcommissie, de mannencommissie, de 'Vrienden van het Sacramentskoor', de tientallen vrijwilligers, de ouders en niet op de laatste plaats van de zangers.

De basis van de koorzang is echter steeds de jongensstem. De kunst van het zingen die jong moet worden geleerd. Dan alleen kan het unieke geluid van de jongensstem volledig tot zijn recht komen. Voor de ouders van de jongens is het van belang te weten waar het koor voor staat en welke activiteiten er plaatsvinden.

Hoe in het bijzonder het jongenskoor reilt en zeilt leest u in deze gids, die speciaal bestemd is voor de ouders en/of verzorgers van onze eigen en toekomstige zangers. Wat kunnen zij verwachten als hun zoon lid wordt van het koor?

In deze informatiegids worden de termen 'Muziek Instituut', 'Sacramentskoor' en 'Choralen' veelal door elkaar gebruikt. Dit omdat het praktisch om dezelfde mensen gaat die hetzelfde doel nastreven, namelijk steeds zo goed mogelijk zingen met een groep enthousiaste zangers. Laat u daarom bij het lezen van deze gids vooral door dit laatste inspireren.

Wij wensen u veel muzikaal genoegen toe,

het bestuur van het Muziek Instituut.

Het Sacramentskoor

Het Sacramentskoor Breda, opgericht in 1926, zingt nog steeds met alleen jongens- en mannenstemmen. Daardoor is het in de loop der jaren uitgegroeid van een gewoon parochiekoor tot een landelijk gezien uniek koor. Jongens uit Breda en omgeving van 5 tot 15 jaar, die graag zingen, krijgen er een grondige theoretische maar vooral praktische zangopleiding.

Deze intensieve zangopleiding gaat gepaard met frequente uitvoeringen: bijna wekelijks zingt het koor tijdens de eucharistievieringen in de Sacramentskerk aan de Zandberglaan te Breda. Daarnaast verzorgt het koor ook ieder jaar diverse vieringen en concerten in binnen- en buitenland. Verder zijn er regelmatig optredens voor radio en TV. De reizen naar het buitenland zijn altijd een hoogtepunt. Zo waren de jongens in het verleden al te gast in Duitsland, Engeland, Italië, Frankrijk, Spanje, België en Luxemburg.

Het jongenskoor telt ongeveer 50 leden. Het uitgebreide repertoire van het koor omvat koorwerken uit alle eeuwen: van het Gregoriaanse eenstemmige repertoire naar de polyfonie van de 16e eeuw, van de barok naar de romantiek en de moderne muziek. Het koor staat vanaf 1996 onder leiding van onze dirigent Henri de Graauw.

Choralen van de Grote of O.L.V. Kerk

Zo'n 350 jaar geleden verdween het koor van de Grote of Onze-Lieve-Vrouwekerk in Breda. Eeuwenlang hadden naast mannen ook jongens de zang in de kerk verzorgd. Zij werden 'de Choralen' genoemd. Toen de kerk in gebruik werd genomen door de protestanten in Breda, verdween deze traditie.

De Toren van de Grote Kerk domineert het stadsgezicht. De Grote Kerk is echter niet alleen voor Breda een uniek monument. Dit prachtige voorbeeld van Brabantse gotiek heeft een uitstraling die tot ver buiten de stadsgrenzen reikt.

In 1993 heeft het Muziek Instituut de Beheerstichting van de Grote Kerk het voorstel gedaan om haar cantorij te binden aan de Grote Kerk. Op deze wijze kunnen zij elkaar dienen: de Grote Kerk geeft zo aan ons eigen koor een grotere reikwijdte en omgekeerd kunnen de 'Choralen', want zo zou de cantorij gaan heten, met hun zang de Grote Kerk in de belangstelling brengen van een groter publiek. Zo kunnen zij elkaar helpen met het voortbestaan van zowel een unieke kerk als met het voortbestaan van een uniek jongenskoor. Op 24 oktober 1993 werd dan de eeuwenoude traditie hersteld met een installatieconcert ten bate van de Grote Kerk. De Choralen bestaan uit zo'n 16 jongens (sopraan en alt) en 14 heren (alt, bas en tenor). Deze groep is wat betreft samenstelling te vergelijken met het koor van de Grote Kerk van destijds. Per project wordt gekeken wie van de heren en jongens over voldoende muzikale vaardigheden beschikt om aan de concerten of diensten van de Choralen deel te nemen.

De koorloopbaan

In grote lijnen volgt een jongen het volgende traject binnen het koor:

Vooropleiding of Kleinkoor

De jongens die toetreden tot ons koor starten met de vooropleiding. Afhankelijk van hun leeftijd en kwaliteit worden ze in een bepaalde groep ingedeeld. De gehele vooropleiding duurt 2 jaar. Op een speelse wijze komen de kinderen in aanraking met allerlei aspecten van de muziek. Uiteraard ligt de nadruk op zang, waarbij de ademhaling, stemvorming, toontreffen en gehoor worden getraind. Later leren de kinderen het notenschrift lezen en zingen ze ook meerstemmige kinderliedjes. Het belangrijkste is echter dat de jongens enthousiast gemaakt worden voor de kunst van het zingen. Tijdens de reguliere schoolvakanties zijn er geen lessen voor de jongens van de vooropleiding.

De lessen van vooropleiding zijn als volgt ingedeeld:

Woensdag 17.00 – 17.30 uur groep 1 kinderen van 5 en 6 jaar

Woensdag 17.30 – 18.00 uur groep 2 kinderen van 6 en 7 jaar

De Overgangsgroep

Na de vooropleiding wordt geleidelijk overgeschakeld van het zingen van kinderliedjes, naar het instuderen van het gebruikelijke repertoire van het Sacramentskoor. De jongens komen in het begin één keer per week repeteren samen met de jongste jongens van het Sacramentskoor. Ze leren zoeken in de koormap, ze worden ingedeeld bij de Alt en of Sopranen en leren grotere partituren lezen. Afhankelijk van de vorderingen en mogelijkheden van het kind, mogen ze in de loop van één of twee jaar naar steeds meer repetities van het Sacramentskoor komen en kunnen ze bij enkele diensten en concerten meezingen. Het is de bedoeling dat ze uiteindelijk volledig bij de jongens van het Sacramentskoor zingen.

Het repetitieschema voor de Overgangsgroep is als volgt:

donderdag 18.45 - 19.15 uur

De jongens van het Sacramentskoor

Wanneer het repertoire gekend is en de stemkwaliteit van de jongen voldoende is, wordt de jongen lid van het jongenskoor. Op dat moment kunnen ze ook meezingen bij alle concerten en vieringen in binnen- en buitenland. Er wordt van de jongens dan ook verwacht dat ze zo veel mogelijk repetities bijwonen. In overleg met de dirigent is het wel mogelijk een enkele repetitie in de week over te slaan i.v.m. sport e.d.

Het volledige repetitieschema voor de jongens van het Sacramentskoor is als volgt:

maandag	19.00 - 20.00 uur	Sopranen en Altén
dinsdag	19.30 - 20.30 uur	Sopranen en Altén samen met het Herenkoor
donderdag	19.15 - 19.45 uur	Altén
	19.45 - 20.15 uur	Sopranen

Choralen van de Grote of O.L.V. Kerk

Afhankelijk van de stemkwaliteit en de inzet van een jongen kan hij ook deel uit gaan maken van de Choralen van de Grote of O.L.V. Kerk. De Choralen hebben naast het programma van het Sacramentskoor ook eigen concerten en vieringen. Zo zingen zij het traditionele kerstconcert in de Grote Kerk op de laatste zondag voor kerst en zijn zij een van de deelnemende koren aan het Drie Koren Festival samen met het Kathedrale koor uit Haarlem en het Roder Jongenskoor.

De repetities voor de jongens van de Choralen:

vrijdag	19.00 - 20.30 uur	jongens en heren
---------	-------------------	------------------

Na de stembreuk

Bij de een duurt het tot zijn zeventiende jaar, bij de ander tot zijn twaalfde, één ding is zeker; hij komt op een dag: de stembreuk. De stembreuk komt voor zowel jongens als meisjes. Bij de jongen echter is hij het duidelijkst. Voor veel jongens is dit toch een enigszins dramatisch moment. Een periode van intensief dagelijks zingen wordt definitief afgesloten. De mannenstem in ontwikkeling is een nieuw instrument voor hem waarmee hij opnieuw moet leren omgaan. Na een periode van een paar maanden rust kan de jongeman toetreden tot de zogenaamde 'baardclub'. In de baardclub wordt de ontwikkeling van de nieuwe stem met 'lotgenoten' begeleid. De baardclub leidt op voor het herenkoor, de volgende stap in de koorloopbaan.

Repetities Baardclub:

donderdag	20.15 - 20.45 uur
-----------	-------------------

Repetities Heren Sacramentskoor:

dinsdag	19.30 - 20.30 uur	Heren en jongens
	20.30 - 22.00 uur	Heren apart

Financiën

De Stichting Muziek Instituut Breda werkt met inkomsten uit contributiegelden, subsidies, bijdragen van donateurs, opbrengsten uit vieringen en concerten, en inkomsten uit verkoop van cd's van het koor.

De contributie

Heel bewust houden we de contributie voor onze jongens heel erg laag: De jongens van de vooropleiding, de overgangsgroep en het jongenskoor betalen een contributie van € 6,00 per maand (€ 72,- per jaar). Met deze lage drempel bereiken we dat niemand om financiële redenen voor het koor hoeft te bedanken. Daarnaast werken de jongens iedere week ook hard om de vieringen en concerten goed te kunnen verzorgen. Met de inkomsten hieruit, en de contributiegelden kunnen dan alle activiteiten van het koor worden betaald. Leden van de Baardclub en het Herenkoor betalen € 8,- per maand.

Koorreizen

Aan de binnenlandse concerten van het koor zijn doorgaans geen extra kosten verbonden. Voor de buitenlandse reizen wordt een speciale reisbijdrage gevraagd, die geheel afhankelijk is van de reisbestemming en de reisduur.

Zodra vaststaat dat een buitenlandse reis doorgaat en welke jongens er mee gaan, krijgen de ouders/verzorgers nadere informatie over de reis en de reisbijdrage.

Wanneer het koor op reis gaat, gaan er meestal 30 tot 35 jongens mee. De jongens van de vooropleiding gaan niet mee op reis en bij de jongens van de overgangsgroep wordt individueel gekeken of ze reeds toe zijn aan een buitenlandse reis. Dit is uiteraard geheel afhankelijk van het repertoire en de individuele kwaliteiten van de zangers.

Koorkamp

Eens per jaar gaan de jongens op koorkamp. Ze verblijven dan een week in een kampeerboerderij. Voor deelname aan dit kamp wordt ieder jaar opnieuw een bedrag vastgesteld.

Betalingen

De contributie wordt bij voorkeur voor een jaar vooruit betaald, maar kan ook in maandelijkse termijnen gebeuren. Voor de bijdragen aan het kamp of een reis worden aparte afspraken gemaakt. Rabobanknummer: 11.67.37.654 t.n.v. stg. Muziek Instituut Breda.

Zingen is topsport

Het zingen in een jongenskoor is heden ten dage in Nederland niet zo populair. Maar liefst drie à vier repetities per week en dan ook elke zondag naar de kerk.

Ikzelf, koorzanger vanaf mijn achtste jaar, kijk daar toch wat anders tegenaan. Het zingen van muziek van b.v. Palestrina, Bach en Mahler stelt hoge eisen aan de zangers. Het vereist concentratievermogen, discipline (in de goede zin van het woord) en muzikaal en sociaal bewustzijn. Je komt op jonge leeftijd spelenderwijs, maar toch gestructureerd, in aanraking met hoogtepunten uit de westerse vocale cultuur, en je leert dat concentratievermogen en volharding noodzakelijk zijn om iets te bereiken (niet alleen op zanggebied).

Het vreemde echter is dat veel mensen zo niet aankijken tegen het intensieve zingen op een koor, terwijl iedereen in Nederland de voetbalopleidingen bij Ajax en PSV, waar de jonge voetballers ook iedere dag trainen, als vanzelfsprekend beschouwt.

Goed beschouwd is zingen op een goed jongenskoor echter ook topsport.

Henri de Graauw, dirigent

Zingen op het Sacramentskoor

Mij wordt wel eens gevraagd waarom het zingen op het Sacramentskoor zo de moeite waard is. Ik antwoord dan altijd dat jongens zo op speelse wijze in contact worden gebracht met de schatten van vele eeuwen muziek. Daarnaast worden ze zich bewust van de mogelijkheden die hun stem heeft. De jongensstem is een uniek instrument. Vandaar ook dat componisten speciaal voor die stem hun muziek schreven. En waar die muziek wordt uitgevoerd, daar doet men een beroep op een goed koor.

Dat is het Sacramentskoor. En dat wil het ook blijven.

Dat kan alleen als er steeds hard gewerkt wordt. We zijn dus geen koor waar je af en toe zo maar zingt en naar de repetitie kunt komen. Dan zal het snel afgelopen zijn met uitnodigingen voor het samen zingen met bijvoorbeeld het Amsterdam Baroque Orchestra of Het Concertgebouworkest en Het Nederlands Kamerkoor. Deze professionals kunnen alleen werken met hele goede amateurs. En dat is voor onze jongens dan ook een ervaring die ze hun hele leven lang bijblijft.

Het zingen in een koor als het Sacramentskoor kan zo een belangrijk stuk vorming zijn voor een jongen. Het is een avontuur. Je moet er als ouder echter ook wat voor over hebben, maar je krijgt er voor je zoon dan ook heel wat voor terug.

Walther Cantrijn, dirigent 1965-1996

Stichting Vrienden van het Sacramentskoor

In de jaren tachtig bleek er behoefte te bestaan aan de oprichting van een vereniging van sympathisanten met het Sacramentskoor Breda: in feite een bundeling van krachten om het Sacramentskoor moreel en financieel te ondersteunen. Op 25 juni 1987 werd daarom de Stichting Vrienden voor het Sacramentskoor opgericht en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel in Breda.

We hebben op dit moment een ledenbestand van ongeveer 140 leden en dit aantal groeit na ieder openbaar optreden. De 'Vrienden' zien de werving van nieuwe jongenskoorleden als een van hun belangrijkste taken. Daarnaast wordt veel aandacht besteed aan de promotie van het koor.

Hiertoe hebben wij onder meer in november 1992 een folder van het Sacramentskoor uitgebracht en is begin 1994 voor dit doel een promotiescherm aangeschaft, dat bij uitvoeringen buiten de Sacramentskerk wordt gebruikt. Ook zien wij het als onze taak te zorgen voor de aanschaf en het onderhoud van de kleding van de koorjongens. De spencers zijn hier een voorbeeld van.

Kort samengevat: de Vrienden willen het Sacramentskoor en de Choralen bijstaan, promoten en ondersteunen waar mogelijk.

Enige malen per jaar ontvangen Vrienden een brief waarmee wij hen op de hoogte houden van het wel en wee van Sacramentskoor en Choralen. In de maand december ontvangen de leden een gratis kaart voor het kerstconcert van de Choralen in de Grote of O.L.V. kerk in Breda plus een gratis kaart voor het traditionele Kerstconcert van het Sacramentskoor op Tweede Kerstdag in de Sacramentskerk Breda.

De jaarlijkse minimumbijdrage is vastgesteld op € 12,-

Voor inlichtingen kunt U bellen met de secretaris van de stichting vrienden van het Sacramentskoor Breda, Dhr. J. v.d. Kley (076-5656123).

Jaarprogramma

De jongens van het koor verlenen door het jaar muzikaal hun medewerking aan liturgische vieringen en concerten. Voorwaarde voor een hoge kwaliteit van de koorzang is daarom niet alleen een hoge frequentie van repeteren maar ook de wekelijkse stimulans van de uitvoering op zondag. Hiervoor dient een uitgebreid repertoire te worden opgebouwd en moet vaak in korte tijd nieuwe muziek worden ingestudeerd. Juist deze intensieve manier van muziek bedrijven, die in de regel niet als last wordt ervaren maar als een welkome afwisseling van de studie, werpt zijn vruchten af. Door de bijna dagelijkse gang naar het koor ontstaat een geweldige groepsband die op zijn beurt weer nodig is om een goede zangprestatie te kunnen wegzetten.

Het koorjaar begint in de regel na het jaarlijkse zomerkamp in Loon op Zand in de maand augustus, als de scholen weer beginnen. In de periode van september tot en met december wordt naar het muzikale en liturgische hoogtepunt van het kerstfeest toegewerkt. Om het instuderen van de muziek een grote impuls te geven wordt in oktober een werkdag gehouden waarin afwisselend wordt gezongen en gespeeld. In november vieren jongens, heren en ouders het traditionele jaarfeest, het Caeciliafeest.

In het nieuwe jaar wordt meestal weer begonnen met het instuderen van de muziek voor de Passie-en Paastijd. De weken voor Pasen zijn terugkerende hoogtepunten voor de koorjongens, niet in de laatste plaats door de uitvoeringen van de Matthäus Passion. In het verleden zong het jongenskoor o.a. in Breda, Naarden, Amsterdam, Utrecht, Barcelona, Milaan, Napels en Parijs. Onder leiding van Ton Koopman namen de jongens in 1992 de CD op van Bachs Matthäus Passion, in 1999 de CD van Bachs Marcus Passion, bewerkt door Ton Koopman zelf en in 2005 werd de Matthäus Passion op DVD gezet. Hiervan is ook een TV-registratie gemaakt. Onder leiding van Riccardo Chailly hebben de jongens in 2000 meegewerkt aan de CD van de achtste symfonie van Mahler.

De Choralen nemen eenmaal per twee jaar deel aan het Drie Koren Festival, dat om beurten gehouden wordt in Haarlem, Breda of Roden. Vier dagen lang worden vieringen en concerten gehouden in de plaats van het Festival. Hoogtepunten zijn natuurlijk de evenementen waarin de drie koren samen zingen. Het Festival, een initiatief van de Stichting Muziek Instituut Breda en de Kathedrale Koorschool Haarlem, vond voor het eerst plaats in Breda 1994.

Het koor streeft ernaar om jaarlijks op reis te gaan. In het verleden reisde het koor onder meer naar Engeland, België, Frankrijk, Italië Tsjechië en Duitsland.

Het einde van het koorjaar wordt steevast ingenomen door de verzorging van de liturgie tijdens het jaarlijkse Ziekentriduüm in de Sacramentskerk. De zangers die nog niet op vakantie zijn zingen hier voor hun zieke medemens. Veel zangers zijn daarnaast ook actief bij het triduüm betrokken. In de laatste week van de zomervakantie gaan de jongens op zomerkamp in de prachtige omgeving van Loon op Zand. De jongens en begeleiders vertoeven op een kampeerboerderij, op enkele meters afstand van bos en duinen.

De kleding

Voor kerkelijke gelegenheden heeft het koor een speciaal uniform, bestaande uit een toog en superplie.

De jongens beschikken verder allen over een wereldlijk kooruniform, dat bestaat uit:
donkergrijze broek
lichtblauw overhemd
donkerblauwe spencer

Beide uniformen worden op het koor bewaard en uitgedeeld wanneer het nodig is. Op momenten dat we in Toog en Superplie of in het Wereldlijke uniform zingen, moeten de jongens vaak eerder komen zodat ze zich nog kunnen verkleden.

Naast deze kleding vragen wij u zelf voor de jongens **zwarte schoenen** aan te schaffen met bijpassende donkere sokken.

Hoe blijft u op de hoogte

Het informeren van ouders en koorleden aangaande activiteiten, wijzigingen van het repetitieschema, het doorgeven van vertrektijden van bussen e.d. is natuurlijk van het allergrootste belang.

De informatiekkanalen die het koor tot zijn beschikking heeft zijn de volgende:

- mondeling tijdens repetities of uitvoeringen,
- de maandbrief,
- de nieuwsbrief (de Sakrant),
- het informatieboekje,
- de website.

De mondelinge mededelingen gelden natuurlijk hoofdzakelijk voor de koorleden zelf. Als ouder zult u waarschijnlijk de ervaring hebben dat u hiervan nauwelijks op de hoogte wordt gebracht. Daarom zijn er een aantal schriftelijke bronnen van informatie.

Maandelijks wordt u op de hoogte gehouden d.m.v. de zgn. maandbrief. Hierin leest u over de repetities, uitvoeringen en andere belangrijke zaken. In de regel wordt deze brief via de post naar u opgestuurd, zodat we er zeker van zijn dat iedereen op de hoogte kan zijn van de komende activiteiten.

Ongeveer vier keer per jaar komt er ook de Sakrant uit. In deze informatieve brief treft u meer achtergrondinformatie aan bij de activiteiten die door het jaar heen plaatsvinden.

Aan het begin van het kalenderjaar ontvangt ieder lid het informatieboekje. In dit boekje staat veel praktische informatie voor ouders en koorleden. U vindt hierin o.a. de belangrijkste adressen van het bestuur, de commissies en de leden.

De laatste jaren is ook de website van het muziekinstituut steeds verder ontwikkeld. Hier is naast de informatie over het Sacramentskoor, ook informatie te vinden over de andere koren binnen het Muziekinstituut. U vindt daar ook een concertagenda en vaak is het ook mogelijk om er kaarten voor concerten e.d. te bestellen. Verder staan er ook de uitgegeven brieven en foto's van speciale activiteiten op. De leden kunnen er met elkaar communiceren via het forum. Het adres van de site is: **www.sacramentskoor.nl**

Mocht u vragen hebben over de diverse activiteiten gedurende het jaar, dan kunt u gerust contact opnemen met één van de onderstaande personen:

Secretaris: Dhr. Sven van Heel Postbus 8765 4820 CB Breda 076-5222090 sven.van.heel@muziekinstituut.nl	Hoofd Jongenskoor: Dhr. Marcel Broers Jacobusstraat 1 4834 WL Breda 076-5650897 marcel.broers@muziekinstituut.nl	Dirigent: Dhr. Henri de Graauw Sportstraat 9 4818 TK Breda 06-53605300 h.d.graauw@markenhage.nl
--	--	---